

מגיס

גמרא

שבת יח ע"ב – מדו אין גוזרים שלא לתת צמר ליורה ערב שבת עם חשכה גזירה שמא יחתה בגחלים ?
 מותר רק ביורה עקורה. (עקורה = הורידו אותה מהאש)
 יש חשש שמא יגיס בה בשבת ? (מגיס = מנער בכף)
 מותר בעקורה וטוחה. (עקורה וטוחה = ירדה מהאש, והיא מכוסה בכיסוי וטיט, שאדם שיבוא להגיס יזכר.)
 ביצה לד ע"א - תניא אחד מביא את האור ואחד מביא את הקדרה ואחד מביא את המים ואחד
 נותן בתוכו תבלין ואחד מגיס - כולן חייבים.

ראשונים

רמב"ם - אסור להכניס מגרפה לקדרה בשבת והיא על האש להוציא ממנה בשבת מפני שמגיס בה וזה מצרכי הבישול
 הוא ונמצא כמבשל בשבת. (מגיד משנה - נ"ל שאין דברי רבינו אמורים במבושל כל צרכו.)
הראב"ד - הפריז על מדותיו שאסר אפילו להוציא מן הקדירה במגרפה.
רמב"ן, רשב"א - אין חיוב אלא בהגסה ראשונה, אבל משהגיס פעם אחת מתבשל מאליו ומותר. ולכן מותר להוציא בכף.
ר"ן - כל שנתבשל כמאכל בן דרוסאי אין איסור להגיס. אבל בצמר ליורה לעולם אסור להגיס בו.
כל בו - מגיס חייב משום מבשל אפילו בקדרה מבושלת כל זמן שהיא על האש.

הלכה

שו"ע סימן שיח סעיף יח - האלפס והקדירה שהעבירן מרותחין מעל גבי האור, אם לא נתבשל כ"צ אין מוציין בכף מהם
 שנמצא מגיס ואיכא משום מבשל. ואם נתבשל כל צרכו מותר. אבל צמר ליורה אף על פי שקלט העין אסור להגיס בו.
רמ"א - ולכתחלה יש ליזהר אף בקדירה בכל ענין.
משנה ברורה – בתבשיל שאינו מבושל כל צרכו, להגיס ממש יש חיוב חטאת, אבל בהוצאת הכף איסורו הוא רק מדרבנן,
 ובנתבשל כל צרכו אפילו עומד ע"ג האור לשו"ע מותר להוציא בכף. אבל באליהו רבא כתב שיש לאסור ע"פ הכל בו
 שלדעתו יש חיוב חטאת כיון שהוא על האש, אפילו מבושל כל צרכו.
 והאחרונים כתבו שלא נוהגים להחמיר כרמ"א, כי באמת העיקר שבמבושל כל צרכו אפילו להגיס מותר, והרוצה להחמיר
 יחמיר בהגסה ממש אבל להוציא בכף אין להחמיר כלל בנתבשל כל צרכו ואינו על האש.
ביאור הלכה - בדיעבד אם עשה הגסה, אם נתבשל כמאב"ד אין לאסור בדיעבד אפילו עומד ע"ג האש.
כיסוי - שו"ע סימן רנד סעיף ד – אין לכסות מאכל שאינו מבושל כל צרכו, כי ע"י הכיסוי הוא ממהר לגמור בשולו.
שו"ע או"ח סימן רנז סעיף ד – תבשיל שאינו מבושל כל צרכו אסור להוסיף על הכיסוי, כי התוספת גורם לו להתבשל.

אחרונים

שש"כ - בחישה בתבשיל שאינו מבושל כל צרכו אסורה משום בישול, ואסור גם להוציא המאכל בעזרת כלי.
 החמירו חכמים ואסרו בחישה והוצאת המאכל מהקדירה אפילו מבושל כל צרכו כאשר עומד ע"ג האש.
 אלא יסיר הקדירה מהאש ויוציא ממנה בעזרת כלי או ישפוך, ויחזיר למקומה אם אין איסור החזרה.
 אם יש איסור החזרה יש מקום להקל להוציא התבשיל אף ע"ג האש אם הוא מבושל כל צרכו.
 במים רותחים אפשר להקל להוציא בכף גם אם עומד על האש.
 תבשיל שאינו מבושל כל צרכו או ספק, אסור לכסותו. ולכן חמין שהוסר המכסה מוטב שלא לכסותו אא"כ העצמות רכות.

שו"ת אגרות משה - הגסה על האש יש איסור מדרבנן שמא יטעה יגיס גם במבושל כל צרכו. ולדעת הכל בו אסור
 מדאורייתא אף שלא מובן הדבר, ואולי סובר שיש פעמים שיש דברים שלא נתבשלו כל צרכם, יש לאסור אף בקדרה
 כבדה כל זמן שהיא ע"ג האש.

ילקוט יוסף - תבשיל מבושל כל צרכו מותר להוציא אוכל ממנו אף בעודו עומד על האש. אבל אין להגיס ממש בתבשיל,
 משום שעל ידי הגסתו נראה כמבשל. ואם התבשיל אינו מבושל כל צרכו אסור אפילו להוציא מהקדירה בכף אפילו הורד
 מע"ג האש.